

Lesson Notes № 116

Великдень в Україні

Easter in Ukraine

Complex sentences with adverbial clauses

Link to audio: ukrainianlessons.com/episode116

Вступ

Христос Воскрес!

Це Анна, я вчителька української мови, і ви слухаєте подкаст «Уроки української».

Christ has Risen! (Ukrainian Easter greeting)

This is Anna, I am a Ukrainian teacher, and you are listening to the Ukrainian Lessons Podcast.

Цього тижня Україна святкує Великдень. Цього року Великдень 28 квітня, а сьогодні — перше травня.

This week, Ukraine is celebrating Easter. This year, Easter was on April 28, and today is May 1.

До речі, сьогодні ще одне свято, перше травня — це День праці — це державний вихідний. Тому зараз українці багато відпочивають. А ви теж відпочиваєте? Сподіваюсь, що так.

By the way, today there is also a holiday, the first of May — Day of Labor — is a state holiday. So now, Ukrainians are having a lot of rest. Are you also resting? I hope so.

Христина працює в школі, а її сусідка Лєся — вчиться в університеті. Але сьогодні — державний вихідний, і вони відпочивають вдома. Далі в епізоді послухаєте їхню розмову про традиції святкування Великодня.

Khrystyna works at a school, and her roommate, Lesia, studies at the university, but today it's a state holiday, so they are resting at home. Later in the episode, you will hear their conversation about traditional Easter celebrations.

Також ми розпочнемо зовсім нову граматичну тему. Будемо говорити про речення, про складні, тобто великі, речення.

Also, we will start a completely new grammar topic. We will talk about complex sentences, that is, long sentences.

То як, готові починати?

So, are you ready to start?

Розмова №26 Христос Воскрес!

Леся: Христіно, а що це ти робиш?

Lesia: *Khrystyna, what are you doing?*

Христина: Малюю писанку. Мені так сподобався майстер-клас, я досі під враженнями. Сідай зі мною!

Khrystyna: *I am painting an Easter egg. I liked the workshop so much, I'm still impressed. Sit with me!*

Леся: Із задоволенням! Коли я була малою, це було моє улюблене заняття — малювати писанки на Великдень.

Lesia: *With pleasure! When I was a little kid, painting Easter eggs was my favorite pastime.*

Христина: О, до речі, Лесю, а чому дехто називає свято «Великдень», а дехто «Пасха»?

Khrystyna: *Oh, by the way, Lesia, why do some people call the holiday "Velykden" and some call it "Paskha"?*

Леся: «Пасха» має давньоєврейське походження. Подібна назва є в італійській, іспанській та інших європейських мовах. Схожу назву має наш традиційний пасхальний хліб — «паска». А назва «Великдень» має дуже давнє походження. Великдень, тобто «великий день» — це було ще дохристиянське свято весняного рівнодення, коли день ставав довшим за ніч, світло перемагало темряву. До речі, релігійна назва свята — Воскресіння Христове.

Lesia: *"Paskha" has a Hebrew origin. A similar name is used in Italian, Spanish, and other European languages. Our traditional Easter bread, "paska", has a similar name as well. And the name "Velykden" has a very ancient origin. Velykden, that is, "big day", was a pre-Christian holiday of the vernal equinox, when the day became longer than night, and the light overcame the darkness. The religious name of the holiday is the Resurrection of Christ, by the way.*

Христина: Дуже цікаво! Звідки ти це все знаєш?

Khrystyna: *Very interesting! How do you know all this?*

Леся: Я ж культуролог.

Lesia: *I'm a cultural studies student...*

Христина: Ааа, ну точно. Це так цікаво.

Khrystyna: *Aha, okay. It's so interesting.*

Леся: Якщо хочеш, я розповім тобі більше про великодні традиції.

Lesia: *If you want, I will tell you more about Easter traditions.*

Христина: Звичайно, хочу!

Khrystyna: *Of course I want!*

Леся: Взагалі, традиції кожного регіону, як і кожної окремої сім'ї, відрізняються.

Lesia: *In general, the traditions of each region, as well as each individual family, are different.*

Я розкаж́у тобі на при́кладі моє́ї сім'ї.

I will tell you about the traditions of my family.

На Вели́кдень ми за́вжди ї́здимо до ма́миних батькі́в, адже́ це роді́нне свя́то. Приготува́ння до свята́ почина́ються в Чі́стий Четве́р. «Чі́стий», то́му що в цей день лю́ди прибира́ють в свої́х домі́вках.

On Easter, we always go to my mother's parents because it is a family holiday. Preparations for the holiday begin on "Clean" Thursday. "Clean" because people clean their homes these days.

Ко́ли в до́мі при́брано, ма́ма почина́є мі́сити па́ску. Ра́ніше па́ску готува́ла бабу́ся, ко́ли була́ мо́лодша і ма́ла бі́льше си́ли. Хо́ча бабу́ся вже не готу́є са́ма, та до́бре контро́лює весь проце́с. Щоб па́ска була́ сма́чнішою, ми дода́ємо в ті́сто цукати́, родзи́нки, кура́гу.

When the house is cleaned, the mom starts to knead paska (sweet Easter bread). Previously, when my grandmother was younger and had more strength, she would cook the paska. Although Grandma no longer cooks for herself, she controls the entire process well. To make the paska taste more delicious, we add candied fruits, raisins, and dried apricots to the dough.

П'я́тниця пе́ред Вели́коднем назива́ється Стра́сна або Вели́ка П'я́тниця. В цей день був розі́п'ятий Іс́ус Хри́сто́с. На́віть ко́ли ми з сестро́ю були́ ма́ленькі, бабу́ся ніко́ли не дозво́ляла нам в цей день диві́тися телеві́зор, слуха́ти му́зику чи співа́ти.

The Friday before Easter is called Good Friday. On this day, Jesus Christ was crucified. Even when my sister and I were kids, my grandmother never allowed us to watch TV, listen to music, or sing on that day.

Взага́лі бабу́ся за́вжди дотри́мується Вели́кого по́сту пе́ред Вели́коднем, то́бто не ї́сть проду́ктів тваринно́го похо́дження: м'я́са, мо́лока́, яє́ць. У ве́чір п'я́тниці ба́гато люде́й іду́ть до це́ркви.

Generally, grandmother always adheres to the Great Fast before Easter; that is, she does not eat animal products, such as meat, milk, and eggs. On Friday evening, many people go to church.

В субо́ту ми закі́нчуємо приготува́ння. Ма́ма і та́то печу́ть до́машню ковбасу́ і ші́нку, ді́дусь ро́бить хрін. А ми з бабу́сею відповіда́льні за крашанкі́ і писанкі́. Крашанкі́ — це яйця́, пофарбо́вані в різні ко́льори́.

On Saturday, we finish the cooking. Mom and Dad cook homemade sausage and ham; grandfather makes horseradish. My grandmother and I are responsible for the Easter eggs. Krashanky are eggs painted in different colors.

Незважа́ючи на те, що мо́жна купі́ти штучні́ фарбни́кі, в прінци́пі, бу́дь-де і будь-які́х ко́льори́в, ми за́вжди фарбу́ємо яйця́ приро́дними фарбни́ками. Щоб отримати́ черво́ний ко́лір, бере́мо цибу́ління і з ним ва́римо яйця́.

Despite the fact that it is possible to buy artificial paints anywhere and in any color, we always paint eggs with natural paints. To get the red color, we take an onion peel and cook it with eggs.

Щоб отримати блакитний колір, треба взяти синю капусту. Щоб вийшов, наприклад, жовтий, додаємо у воду куркуму.

To get a blue color, you must use cabbage. To get, for example, yellow, mix turmeric and water.

Коли все готове, складаємо великодній кошик. Дехто святить паску в суботу ввечері, а ми святимо в ніч з суботи на неділю.

When everything is ready, we put it all together in the Easter basket. Some people bless paska on a Saturday evening, but we bless it on Saturday night.

Десь опівночі починається святкова великодня літургія, і майже під ранок священик освячує великодні кошики. З цього моменту люди вітають один одного словами: «Христос воскрес!» і говорять у відповідь: «Воістину воскрес!».

At midnight on Easter day, the liturgy begins, and just before dawn, the priest sanctifies the Easter baskets. From this moment, people greet each other with the words: "Christ is risen!" And they say in reply: "Verily, it is risen!"

Христина: Ого! Це все так цікаво. У вашій сім'ї чудові традиції. А поки ти розповідала мені про Великдень, я домалювала свою писанку. Поглянь!

Khrystyna: Oh! It's all so interesting. Your family has wonderful traditions. But while you were telling me about Easter, I made my pysanka. Look!

Лесья: О, дуже гарно! У тебе так класно виходить, що ти сама тепер можеш проводити майстер-класи!

Lesia: Oh, very good! You do it so well that you can conduct your own workshops right now!

Христина: Дякую, Лєсю! І за комплімент, і за таку цікаву розповідь про великодні традиції.

Khrystyna: Thank you, Lesia! For the compliment and for such an interesting story about Easter traditions.

Складнопідрядні речення з підрядними обставинними

Complex Sentences with Adverbial Clauses

Тип Type	Значення Meaning	Запитання Questions	Сполучні слова і сполучники Linking words and conjunctions	Приклади Examples
Підрядне обставинне часу Adverbial Clause of Time	Indicates the time of the action of the Principle clause.	Коли? <i>When?</i> Як довго? <i>How long?</i> З яких пір? <i>Since when?</i> Відколи? <i>Since when?</i> Доки? <i>Till when?</i>	колі <i>when</i> поки, доки <i>while, until, till</i> відколи <i>since</i> відтоді як <i>since</i> з тих пір як <i>since</i>	Коли я була малюю, це було моє улюблене заняття — малювати писанки на Великдень. <i>When I was a little kid, painting Easter eggs was my favorite pastime.</i> Відтоді як Юрко познайомився з Христіною, він постійно думає про неї. <i>Ever since Yurko got acquainted with Khrystyna, he constantly thinks about her.</i>
Підрядне обставинне місця Adverbial Clause of Place	Denotes the place or the direction of the action of the Principal clause.	Де? <i>Where?</i> Куди? <i>Where to?</i> Звідки? <i>Where from?</i>	де <i>where</i> куди <i>where to</i> звідки <i>where from</i>	На Великдень сім'я Лесі їде туди, де живуть її бабуся та дідусь. <i>On Easter, Lesia's family goes to the place where her grandparents live.</i> Будинок будують там, де колись був парк. <i>The house is being built at the place where the park was before.</i>
Підрядне обставинне умови Adverbial Clause of Condition	Shows the condition necessary for the fulfillment of the action of the Principal clause.	За якої умови? <i>On what condition?</i>	якщо <i>if</i> якби <i>if, if only</i>	Якщо хочеш, я розповім тобі більше про великодні традиції. <i>If you want, I will tell you more about Easter traditions.</i> Якби я мав мільйон, я б купив будинок своєї мрії. <i>If I had a million, I would buy the house of my dream.</i>

Episode 116 – Великдень в Україні
Easter in Ukraine. Complex sentences with Adverbial Clauses

<p>Підрядне обставинне причини</p> <p>Adverbial Clause of Cause</p>	<p>Expresses the cause of the action taking place in the Principal clause.</p>	<p>Чому? <i>Why?</i> З якої причини? <i>What is the reason?</i></p>	<p>адже <i>because, since</i> бо <i>because, as</i> тому що <i>because</i> оскільки <i>so far as</i></p>	<p>На Великдень ми завжди їздимо до маминих батьків, адже це родинне свято. <i>On Easter, we always go to my mother's parents because it is a family holiday.</i></p> <p>Четвер називається «чистий», тому що в цей день люди прибирають в своїх домівках. <i>Thursday is called "Clean", because people clean their homes this day.</i></p>
<p>Підрядне обставинне мети</p> <p>Adverbial Clause of Purpose</p>	<p>Expresses the purpose of the action taking place in the Principal clause.</p>	<p>З якою метою? <i>For what purpose?</i> Навіщо? <i>Why?</i> Для чого? <i>What for?</i></p>	<p>щоб <i>in order to</i> абі <i>in order to</i> для того щоб <i>in order to</i></p>	<p>Ми додаємо в тісто цукати, родзинки, курагу, щоб паска була смачнішою. <i>We add candied fruits, raisins, and dried apricots to the dough to make the paska taste more delicious.</i></p> <p>Щоб отримати блакитний колір, треба взяти синю капусту. <i>To get a blue color, you must use cabbage.</i></p>
<p>Підрядне обставинне порівняльне</p> <p>Adverbial Clause of Comparison</p>	<p>Explains the Principal clause using a comparison. Such sentences are commonly used in poetry.</p>	<p>Як? <i>For what purpose?</i> Подібно до чого? <i>Like what?</i></p>	<p>як <i>as, like</i> мов, немов <i>like, as if</i> наче, неначе <i>like, as if</i></p>	<p>Місяць із хмари виглядав, неначе човен в синім морі то виринав, то потопав. <i>The Moon was peeping from the cloud as if a boat in the blue sea was rising and sinking.</i></p> <p>Христіна тепер так добре малює писанки, наче малювала їх все життя. <i>Khrystyna paints pysanky so well now, as if she has been painting them for her whole life.</i></p>
<p>Підрядне обставинне допустове</p> <p>Adverbial Clause of Concession</p>	<p>Indicates a fact in spite of which the action in the Principal clause is happening.</p>	<p>Незважаючи на що? <i>Despite what?</i></p>	<p>хоч, хоча <i>although</i> дарма що <i>notwithstanding</i> незважаючи на = попри <i>in spite of, despite</i></p>	<p>Хоча бабуся вже не готує сама, вона добре контролює весь процес. <i>Although Grandma no longer cooks for herself, she controls the entire process well.</i></p> <p>Незважаючи на те, що падав дощ, концерт був класний! <i>Despite the fact that it was raining, the concert was cool!</i></p>

<p>Підрядне обставинне міри і ступеня</p> <p>Adverbial Clause of Degree</p>	<p>Expresses the degree (intensity) of the action taking place in the Principal clause.</p>	<p>Як? <i>How much?</i> Якою мірою? Наскільки? <i>To what extent?</i></p>	<p>що <i>that</i> що аж <i>that</i></p>	<p>У тебе так класно виходить, що ти сама тепер можеш проводити майстер-класи! <i>You do it so well that you can conduct your own workshops right now!</i></p> <p>Я така втомлена, що аж падаю з ніг. <i>I am so tired that I'm ready to drop.</i></p>
<p>Підрядне обставинне наслідку</p> <p>Adverbial Clause of Consequence</p>	<p>Indicates the consequence of the action of the Principle clause.</p>	<p>І що ж? І який наслідок? <i>What is the consequence?</i></p>	<p>так що <i>so that</i></p>	<p>Сонце заходить пізніше, так що день стає трохи довшим. <i>The sun sets later so that the day becomes a bit longer.</i></p> <p>Орест знайшов хорошу роботу, так що тепер він зароблятиме більше грошей. <i>Orest has found a good job, so now he will earn more money.</i></p>

Дієслово дня

Прибирати — 1) to take away, to gather; 2) to tidy, to clean up:

прибирати іграшки — to put the toys away;

прибирати в кімнаті — to clean the room.

Perfective form: **прибрати**

Теперішній час Перша дієвідміна

я	прибираю	ми	прибираємо
ти	прибираєш	ви	прибираєте
він, вона, воно	прибирає	вони	прибирають

Минулий час Недоконаний вид

він	прибирав
вона	прибирала
воно	прибирало
вони	прибирали

Минулий час Доконаний вид

він	прибрав
вона	прибрала
воно	прибрало
вони	прибрали

Майбутній час Недоконаний вид

я	буду прибирати
ти	будеш прибирати
він, вона, воно	буде прибирати
ми	будемо прибирати
ви	будете прибирати
вони	будуть прибирати

Майбутній час Доконаний вид

я	приберу
ти	прибереш
він, вона, воно	прибере
ми	приберемо
ви	приберете
вони	приберуть

Фразеологізм дня

Вкладати душу

(literally "to put your soul into something")

to try your best in doing something, to put one's heart into something

Христина **вкладає душу** у писанки, тому вони у неї такі гарні.

Khrystyna is doing her best at making pysanky, that's why they turn out to be so pretty.

Я **вкладала душу** у цей подкаст і я рада, якщо він вам подобається.

I put my heart into this podcast, so I am happy if you like it.

Бонусні вправи

1

Що зображено на малюнках?

1.

3.

2.

4.

2

Створіть власні речення (про своє життя) як приклади для кожного типу складних обставинних речень:

1. Підрядне обставинне **часу**:

Я буду краще розмовляти українською мовою, коли дослухаю третій сезон подкасту до кінця.

5. Підрядне обставинне **мети**:

Щоб покращити іспанську мову, я кожного дня пишу 5 речень про свій день іспанською.

2. Підрядне обставинне **місця**:

Я мрію поїхати туди, де народилися мої батьки.

6. Підрядне обставинне **допусту**:

Хоча я люблю співати, я ніколи не співаю на людях.

3. Підрядне обставинне **умови**:

Я поїду в Україну, якщо у мене буде відпустка.

7. Підрядне обставинне **міри і ступеня**:

Я так люблю солодощі, що не можу прожити ні дня без цукерок, печива і шоколаду.

4. Підрядне обставинне **причини**:

Я не їм смаженої картоплі, тому що це не дуже корисно.

8. Підрядне обставинне **наслідку**:

Я вивчала англійську мову в школі та університеті, так що можу вільно нею розмовляти.

3

Заповніть пропуски формами дієслова «прибирати»:

прибрали прибери прибирають прибирали приберу
прибираєш будуть прибирати (прибиратимуть)

1. Синку, _____
іграшки, будь ласка. Склади їх в оту
коробку.
2. В четвер перед Великоднем люди

свої домівки.
3. Діти, ви вже _____
у своїх кімнатах?
4. Вчора мешканці

сміття в одному з парків в міста.
5. За останню добу випало дуже багато
снігу. Дороги міста від снігу _____

всю ніч.
6. – Як часто ти _____
в себе вдома?
– Кожного дня я намагаюсь класти речі на
свої місця, а щосуботи ми робимо велике
прибирання в будинку і на подвір'ї.
7. Мамо, дякую за сніданок. Я _____

зі столу і помию посуд.

Key Vocabulary 3-116

великодній = пасхальний	paschal, Easter (<i>adjective</i>)
відповідальний	responsible
відрізнитися, відрізнитися	to differ, to be different (<i>imperfective, perfective</i>)
вкладати думу, вкласти думу	“to put your soul into sth”: to try your best in doing sth, to put one’s heart into sth (<i>imperfective, perfective</i>)
воскресіння	1) resurrection, rising from the dead; 2) revival
домальовувати, домалювати	to finish to paint (<i>imperfective, perfective</i>)
домівка = дім	home (<i>noun</i>)
дохристиянський	pre-Christian
єврейський	Jewish, Hebrew
іспанський	Spanish
італійський	Italian
кошик	basket
кращанка	painted egg
курага	dried apricots
куркума	turmeric
літургія	liturgy, mass
освячувати, освятити	to sanctify, to consecrate, to bless (<i>imperfective, perfective</i>)
піст	fast
прибирати, прибрати	to clean up, to tidy, to put away (<i>imperfective, perfective</i>)
приготування	preparation
природний	natural
продукти тваринного походження	animal products
родінний = сімейний	family (<i>adjective</i>)
розп’ятий	crucified
світло	light, daylight
святити, посвятити	to sanctify, to consecrate, to bless (<i>imperfective, perfective</i>)

сiня капу́ста	red cabbage
схо́жий = подíбний	similar, like
те́мрява	darkness
цибу́ління	onion peel
цукáт	candied peel, candied fruit
ши́нка	ham
штúчний	artificial, man-made

Відповіді на вправи

1

1. писанка
2. паска
3. кошик
4. шинка
5. прибираєш
6. приберу

3

1. прибери
2. прибирають
3. прибрали
4. прибирали
5. будуть прибирати (прибиратимуть)

